

Charter om europæiske byer for bæredygtighed

(Aalborg charteret)

(godkendt af deltagerne i Den Europæiske Konference om Bæredygtige Byer, afholdt i Aalborg, Danmark, den 27. maj 1994)

- Part I: Konsensuserklæring: europæiske byer for bæredygtighed
- Part II: Europæiske byers kampagne for bæredygtighed
- Part III: Lokal handlingsplan for bæredygtighed (lokal Agenda 21)

I. del

Konsensuserklæring: Europæiske byer for bæredygtighed

I.1 Europæiske byers rolle

Vi, de europæiske byer, som har undertegnet dette Charter, erklærer, at vore byer op gennem tiderne har eksisteret i og overlevet imperier, nationalstater og regimer, og har overlevet som samfundslivets samlingspunkter, som de bærende led i vor økonomi og som vogtere af vor kultur, vor arv og vor tradition. Familien, lokalsamfundet og byen er grundelementerne i vore samfund og lande. Byer har været midtpunkter for industri, håndværk, handel, uddannelse og administration.

Vi forstår, at vor nuværende livsstil, særlig arbejds- og funktionsdelingsmønstre, arealanvendelse, transport, industriproduktion, landbrug, forbrug og fritidsaktiviteter - og dermed vor levestandard - gør os grundlæggende ansvarlig for mange af de miljøproblemer, mennesket står over for. Dette er særligt relevant, idet 80% af Europas befolkning bor i byområder

Vi er klar over, at det nuværende ressourceforbrug i de industrialiserede lande repræsenterer et niveau, som ikke kan forventes opnået af alle nulevende mennesker, og da slet ikke af fremtidige generationer, uden at vi ødelægger den naturlige kapital.

Vi er overbevist om, at en bæredygtig eksistens for mennesket på denne jord ikke kan opnås uden bæredygtige lokalsamfund. Lokaladministrationerne er nærmest der, hvor miljøproblemerne mærkes, og nærmest borgerne. Byerne har et medansvar på alle niveauer for menneskets og naturens vel. Byerne er derfor i en nøgleposition, når det drejer sig om at ændre mønstre for livsstil, produktion, forbrug og pladsudnyttelse til bedste for alt liv på jorden.

I.2 Principperne bag begrebet bæredygtighed

Vi er klar over, at tanken om bæredygtig udvikling indebærer, at vor levestandard baseres på det naturlige miljøes kapacitet. Vi søger at opnå social retfærdighed, bæredygtige økonomier og miljømæssig bæredygtighed. Social retfærdighed må selvfølgelig bygge på økonomisk bæredygtighed og retfærdighed, hvilket forudsætter miljømæssig bæredygtighed.

Et bæredygtigt miljø er et miljø, hvor den naturlige kapital bibeholdes. Det kræver, at vi ikke forbruger fornyelige materialer, vand- og energiresourcer hurtigere, end de naturlige systemer kan erstatte dem, og at vi ikke forbruger ikke-fornyelige ressourcer hurtigere, end vi kan udvikle bæredygtige fornyelige ressourcer. Et bæredygtigt miljø indebærer også, at der ikke udledes flere forurenende stoffer end luft, vand og jord kan absorbere og bearbejde.

Et bæredygtigt miljø indebærer endvidere bibeholdelse af den biologiske mangfoldighed, menneskets sundhed, samt luft, vand og jord af en sådan kvalitet, at menneskets eksistens og vel, samt dyre- og planteliv, er sikret i al fremtid.

I.3 Strategier på lokalt plan for bæredygtighed

Vi er overbevist om, at byen på den ene side er den største enhed, som indledningsvis kan gå i gang med at løse de mange bygningsmæssige, sociale, økonomiske, politiske, naturressourcemæssige og miljømæssige ubalancer, der findes i byområderne, og som skamferer vor moderne verden, og på den anden side er det laveste niveau, på hvilket problemer med rimelighed kan løses på en integreret, holistisk og bæredygtig måde. Da alle byer er forskellige, må vi hver især finde vor strategi til bæredygtighed. Vi agter at integrere bæredygtighedsprincipper politisk og gøre de elementer, der udgør styrken i den enkelte by, til grundlaget for den lokale, relevante strategi.

I.4 Bæredygtighed som en kreativ, lokal og balancesøgende proces

Vi erkender, at bæredygtighed hverken er en vision eller en uforanderlig tilstand, som kan opnås i nær fremtid, men en kreativ, lokal, balancesøgende proces, som omfatter alle områder for lokal beslutningstagning med vedvarende tilbagemelding til byens administration om, hvilke aktiviteter der fører til et økosystem i balance og omvendt. Hvis byens drift opbygges omkring oplysninger indsamlet på denne måde, kommer byen til at fungere som et organisk hele, og følgerne af alle væsentlige aktiviteter ses klart. Gennem en sådan proces kan byen og dens borgere træffe informerede valg. Gennem en administrationsproces, der har sine rødder i bæredygtighed, kan der træffes beslutninger, som både tilgodeser de nulevendes og fremtidige generationers interesser.

I.5 Behandling af ubalancer under hensyntagen til omverdenen

Vi erkender, at byen ikke kan tillade sig at eksportere problemerne til et større miljø eller til fremtiden. Grundlaget for denne tanke er det princip, at alle ubalancer i byen først og fremmest må bringes i balance på byniveau, og først derefter afbalanceres eller absorberes af et større organ på regionalt eller nationalt niveau. Gennemførelse af dette princip giver den enkelte by stor frihed til at definere arten af sine aktiviteter.

I.6 Økonomi og bæredygtige byer

Vi er klar over, at den begrænsede faktor for økonomisk udvikling i vore byer nu er den naturlige kapital (som f.eks. luft, jord, vand og skov). Vi må derfor investere i den naturlige kapital. Dette betyder i prioriteret rækkefølge:

- investeringer for at bevare den resterende naturkapital, f.eks. grundvand, jord, levesteder for sjældne arter,
- fremme af naturkapitalens vækst ved at reducere vort nuværende forbrug af f.eks. ikke-vedvarende energi,
- investeringer i projekter, som vil afhjælpe presset på den eksisterende naturkapital ved at udvide den kultiverede naturkapital, f.eks. parker til rekreativ formål i den indre by, således at presset på naturskovene afhjælpes, og
- øget produkteffektivitet, f.eks. energieffektive bygninger, miljøvenlig bytransport.

I.7 Social retfærdighed og bæredygtige byer

Vi er os bevidst, at de fattige påvirkes mest af miljøproblemer (f.eks. støj, luftforurening fra trafikken, mangel på bekvemmeligheder, usunde bygninger, mangel på frie arealer), og er mindst i stand til at løse dem. Ulige fordeling af velstand forårsager både ubæredygtig adfærd og vanskeliggør ændringer. Vi har til hensigt at integrere menneskets elementære sociale behov samt sundheds-, beskæftigelses- og boligprogrammer med miljøbeskyttelse. Vi ønsker at drage nytte af de indledende erfaringer om bæredygtig livsstil, så vi kan arbejde frem imod en bedre livsstil for borgerne, i stedet for blot at øge forbruget.

Vi vil forsøge at skabe arbejdspladser, som bidrager til samfundets bæredygtighed og dermed reducere arbejdsløsheden. Når vi arbejder på at tiltrække eller skabe arbejdspladser, vil vi vurdere virkningerne af enhver aktivitet med henblik på bæredygtighed for at tilskynde til skabelse af arbejdspladser på lang sigt og produkter med stor holdbarhed i overensstemmelse med principperne for bæredygtighed.

I.8 Bæredygtig arealanvendelse

Vi erkender, at det er vigtigt, at lokaladministrationerne inddrager miljøaspektet i alle strategier til effektiv arealanvendelse og udviklingsplanlægning. Større befolkningstæthed giver mulighed for mere effektiv offentlig transport og energi, som bør udnyttes, samtidig med, at den menneskelige dimension bevares. Både ved saneringsprogrammer i den indre by, og ved planlægning af nye forstæder, stiler vi efter en blanding af funktioner, således at behovet for mobilitet reduceres. Et ligeligt afhængighedsforhold mellem regionerne skulle gøre det muligt at afbalancere strømmen mellem by og land og forebygge, at byerne blot udnytter ressourcerne i de omgivende områder.

I.9 Bæredygtig mobilitet i byer

Vi vil stræbe efter at forbedre og bibeholde social adfærd og livsstil i byer med mindre transport. Vi ved, at det er afgørende for et bæredygtigt bymiljø, at tvungen mobilitet reduceres, og at anvendelsen af motoriserede køretøjer ikke fremmes og støttes. Vi vil prioritere økologisk forsvarlige transportmidler (dvs. mobilitet til fods, på cykel og pr. offentlig transport), og gøre en

kombination af disse til et kernepunkt i vor planlægning. Motoriseret, individuel bytransport skal i fremtiden kun have en underordnet funktion, dvs. lette adgangen til lokale faciliteter og bibeholde byens økonomiske aktivitet.

I.10 Ansvar for jordens klima

Vi er klar over, at den betydelige risiko for både det naturlige og det menneskeskabte miljø og for fremtidige generationer, der forårsages af jordklodens opvarmning, kræver en reaktion af en sådan art, at afgivelse af drivhusgasser til atmosfæren hurtigst muligt stabiliseres og derefter reduceres. Det er ligeledes vigtigt at beskytte jordens ressourcer af biomasse, f.eks. skove og phytoplankton, som spiller en afgørende rolle i jordens kulstofcyklus. Nedskæring af emissioner fra fossilt brændstof kræver politikker og initiativer, der bygger på en dybtgående forståelse af bymiljøet som et energisystem. Det eneste bæredygtige alternativ er vedvarende energi.

I.11 Forebyggelse af forgiftning af økosystemer

Vi er os bevidst, at flere og flere giftige og skadelige stoffer hele tiden frigøres i luft, vand, jord og fødevarer og dermed udgør en stigende trussel for menneskets sundhed og for økosystemerne. Vi vil gøre alt for, at yderligere forurening standses og forebygges ved kilden.

I.12 Lokalt selvstyre en forudsætning

Vi er overbevist om, at vi har den styrke, den viden og den kreative kapacitet, der skal til for at udvikle en bæredygtig livsstil og udforme og administrere en bæredygtig byudvikling. Som demokratisk valgte repræsentanter i vore lokalsamfund er vi rede til at tage ansvaret for at omorganisere vore byer, så de bliver bæredygtige. I hvor høj grad byerne kan gøre dette, afhænger af deres ret til lokalt selvstyre i nærhedsprincippet's ånd. Det er af afgørende betydning, at der findes tilstrækkelig magt på lokalt niveau, og at lokaladministrationerne har et solidt økonomisk grundlag.

I.13 Borgerne som nøgelfaktorer og samfundets rolle

Vi forpligter os til at efterkomme mandatet i Agenda 21, som blev godkendt på Rio-topmødet, og at arbejde sammen med alle sektorer i vore lokalsamfund - borgere, virksomheder, interessegrupper - når vi udarbejder vore lokale Agenda 21-planer. Vi anerkender den opfordring, der er indeholdt i den Europæiske Unions femte miljøhandlingsprogram "mod en bæredygtig udvikling" om at fordele ansvaret for gennemførelsen af programmet blandt alle sektorer i lokalsamfundet. Vort arbejde bygger derfor på samarbejde mellem alle parter. Vi vil sørge for, at alle borgere og interessegrupper har adgang til oplysninger, og kan deltage i alle lokale beslutninger. Vi vil benytte enhver lejlighed at undervise og informere om bæredygtighed både med henblik på befolkningen generelt, de valgte repræsentanter og ansatte i lokaladministrationerne.

I.14 Administrative instrumenter og midler til opnåelse af et bæredygtigt bymiljø

Vi forpligter os til at bruge alle tilgængelige politiske og tekniske instrumenter og midler for så vidt muligt at administrere byen som et økosystem. Vi vil benytte os af en bred række instrumenter, herunder indsamling og bearbejdning af miljødata; miljøplanlægning; retsfor skrifter, økonomiske midler og kommunikationsmidler, såsom direktiver, skatter og afgifter, samt midler til at øge

miljøbevidstheden ved at inddrage offentligheden. Vi vil gøre en indsats for at forny miljøbudgettering, således at vore naturlige ressourcer kan forvaltes lige så økonomisk som vor kunstige ressource "penge".

Vi er klar over, at vi må basere udarbejdelsen af vor strategi og styring - særligt vore systemer til miljøovervågning, -revision, -påvirkning, -vurdering, -afbalancering og rapportering - på forskellige typer indikatorer, herunder indikatorer for bymiljøkvalitet, mobilitet og struktur, samt især for et system, der fører til bæredygtig byudvikling.

Vi erkender, at en bred række strategier og aktiviteter er blevet anvendt med succes, og har givet positive økologiske resultater i mange byer i Europa. Disse midler er værdifulde, når det drejer sig om at nedsætte farten og presset af en ikke-bæredygtig udvikling, men de ændrer ikke i sig selv samfundets ikke-bæredygtige udviklingstendens. Dette stærke økologiske grundlag udgør dog et glimrende udgangspunkt for, at byerne kan tage det afgørende skridt til at integrere disse strategier og aktiviteter i driften og administrationen af de lokale byøkonomier gennem en omfattende bæredygtig styringsstrategi. Vi må i denne forbindelse udvikle vore egne strategier, afprøve dem i praksis og dele vore erfaringer.

II. del

Europæiske byers kampagne for bæredygtighed

Vi ønsker i fællesskab at arbejde frem mod bæredygtighed ved at lære af erfaring og gode lokale eksempler. Vi vil tilskynde hinanden til at etablere langsigtede lokale handlingsplaner (lokale Agenda 21-planer) for dermed at styrke myndighedernes samarbejde og forbinde denne proces med Den Europæiske Unions bymiljøforanstaltninger.

Vi indleder hermed Europæiske byers kampagne for bæredygtighed for at fremme og støtte byers udvikling mod bæredygtighed. Kampagnen varer i første omgang to år, hvorefter resultaterne vurderes på den anden europæiske konference om bæredygtige byer, som afholdes i 1996.

Vi opfordrer lokaladministrationerne på - amts-, kommune- eller byniveau - og alle lokaladministrationsnetværk i hele Europa til at tilslutte sig kampagnen ved at vedtage og undertegne dette charter.

Kampagnen forventes i det væsentlige at omfatte følgende:

- at fremme de europæiske byers gensidige støtte ved udarbejdelsen, udviklingen og gennemførelsen af strategier for bæredygtighed,
- at indsamle og udbrede information om gode resultater på lokalt niveau,
- at fremme bæredygtighedsprincippet over for andre lokale myndigheder,
- at hverve flere byer til at undertegne charteret,
- at organisere uddeling af en årlige "pris for bæredygtighed",

- at formulere politiske henstillinger til Europa-Kommissionen,
- at skaffe materiale til rapporter om bæredygtig byudvikling, som udarbejdes af ekspertgruppen for bymiljø,
- at støtte lokalpolitikere i arbejdet med at gennemføre hensigtsmæssige henstillinger og retsakter fra Den Europæiske Union,
- at udgive et nyhedsbrev om kampagnen.

For at ovenstående kan gennemføres, må en koordinering af kampagnen etableres.

Vi anmoder andre organisationer om at støtte kampagnen aktivt.

III. del

Lokal handlingsplan for bæredygtighed

(lokal Agenda 21)

Vi forpligter os ved at undertegne dette charter og tilslutte os de europæiske byers kampagne for bæredygtighed til at opnå bred enighed i vore samfund om en langsigtet lokal handlingsplan for bæredygtighed (lokal Agenda 21) senest år 1996, og således opfylde det mandat, der blev fastsat i kapitel 28 i Agenda 21 på Rio-topmødet i juni 1992. Ved hjælp af vor lokale handlingsplan vil vi bidrage til gennemførelsen af Den Europæiske Unions femte miljøhandlingsplan "mod en bæredygtig udvikling". Lokale handlingsplaner udarbejdes på grundlag af del I i dette charter.

Vi foreslår, at udarbejdelse af en lokal handlingsplan omfatter:

- indberegning af eksisterende rammer for planlægning og økonomi, samt andre planer og programmer,
- systematisk identifikation af problemer og årsagerne hertil ved hjælp af omfattende offentlig høring,
- prioritering af arbejdsopgaver med henblik på at løse de identificerede problemer,
- opstilling af en vision om det bæredygtige samfund i samarbejde af alle samfundets sektorer,
- diskussion og vurdering af alternative strategiske muligheder,
- udarbejdelse af en langsigtet lokal handlingsplan for bæredygtighed, som indebærer målelige mål,
- programmering af planens gennemførelse, herunder udarbejdelse af en tidsplan og en erklæring om ansvarsfordeling,

- udarbejdelse af systemer og procedurer til overvågning af, og rapportering om, planens gennemførelse.

Vi må undersøge og vurdere, hvorvidt strukturerne i vore lokaladministrationer er tilstrækkeligt hensigtsmæssige og effektive til at varetage udviklingen af Agenda 21-planer, herunder langsigtede lokale handlingsplaner, for bæredygtighed. Det kan vise sig nødvendigt at forbedre organiseringen, herunder en genvurdering af politiske ordninger, administrative procedurer, tværfagligt samarbejde, tilgængelige menneskelige ressourcer og samarbejde myndighederne imellem med inkludering af sammenslutninger og net.

Underskrevet i Aalborg, Danmark, d. 27. maj 1994